

ÜNİVERSİTELERDE ZORUNLU İNGİLİZCE (5İ) DERSLERİNİN UZAKTAN EĞİTİM YOLUYLA VERİLMESİNİN ARTI VE EKSİLERİ*

*İsmail YAMAN***

ÖZET

Hemen her akademik yıl öncesi kaldırılıp kaldırılmayacağı gündeme gelen ortak zorunlu İngilizce dersi üniversitelerde yıllardır okutulmaktadır. Ancak verimliliği konusunda hep soru işaretleri olan bu ders hem öğrenciler hem dersi veren öğretim elemanları hem de idareciler açısından tam olarak benimsenememiştir. Özellikle de üniversitenin il merkezi dışında bulunan birimlerine merkezden öğretim elemanı göndermek çoğu üniversitede sorun olagelmıştır. Var olan bu durumları dikkate alarak son birkaç yıldır Türkiye'deki üniversiteler adım adım bu dersi uzaktan eğitim yoluyla vermeye başlamışlardır. Bu durum özellikle devlet üniversitelerinde oldukça yaygın bir uygulama hâline dönüşmektedir. Ancak bazı üniversiteler uzaktan eğitim sisteminin yabancı dil öğretiminde yüz yüze eğitimle kıyaslandığında zayıf kalacağını düşünerek diğer ortak zorunlu dersler Türk Dili ve Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi derslerinde bu uygulamayı başlatmış olmalarına rağmen İngilizce dersi için yüz yüze eğitime devam etme kararı almıştır. Uzaktan eğitim son zamanların en gözde eğitim yöntemlerinden birisi olmakla beraber elde edilecek verimliliği özelde ortaya çıkan koşullar belirlemektedir. Dolayısıyla üniversitelerin bu dersi kendi veya anlaşma yaptıkları diğer üniversitelerin uzaktan eğitim merkezleri aracılığıyla vermeleri bazı artı ve eksi durumlar ortaya koymaktadır. Örneğin, söz konusu ders için uzaktan eğitim sistemine geçen bazı üniversiteler sadece asenkron ders anlatımlarını kullanırken bazı üniversiteler ise asenkron dersleri düzenli aralıklarla yapılan senkron derslerle desteklemektedir. Üniversitelerde bulunan öğrenci sayısı da sistemin sağlıklı bir şekilde işleyebilmesini etkileyen önemli etkenlerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Benzer şekilde, senkron veya asenkron İngilizce derslerini verecek olan öğretim elemanlarının sayısı, niteliği ve uzaktan eğitim konusundaki deneyimi de olumlu veya olumsuz durumlar ortaya çıkarabilmektedir. Bu çalışma son yıllarda ortaya çıkan bu eğilimi üniversitelerin mevcut koşulları ışığında hem

* Bu çalışma 9-10 Nisan 2015 tarihleri arasında İstanbul Aydın Üniversitesi tarafından düzenlenen 2nd İstanbul Aydın University International ELT Conference adlı bilimsel etkinlikte sunulan sözlü bildirinin genişletilmiş halidir.

Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Yrd. Doç. Dr. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, El-mek: ismail.yaman@omu.edu.tr

öğrenciler hem de öğretim elemanları açısından avantajları ve dezavantajlarıyla ele almayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: zorunlu İngilizce dersi, uzaktan eğitim, artı ve eksiler, etkileşim, öğrenen özerkliği

PROS AND CONS OF OFFERING COMPULSORY ENGLISH COURSES (5I) THROUGH DISTANCE EDUCATION AT UNIVERSITIES

STRUCTURED ABSTRACT

Compulsory English course the abolition of which comes to the agenda before almost every academic year has been offered for many years at universities. However, this course, with various questions about its efficacy, has not been thoroughly embraced by students, academic staff, and administrators yet. Especially sending academic staff to teach English in the universities' remote units, vocational schools in particular, has always been a problem. Considering these solid problems, universities in Turkey have gradually begun to offer this course through distance education in recent years. This has become a widespread trend especially at state universities. However, some universities, both state and foundation, have decided to maintain the face-to-face system for the delivery of compulsory English courses while they have shifted to distance education for the other common compulsory courses including Turkish Language, Principles of Atatürk and History of Revolution, and Basic Information Technologies. One of the most influential factors behind this decision is the strong conviction that foreign language education which is characterized by a skills-based nature cannot be carried out via distance education system effectively enough.

Although distance education appears to be a popular means of education in a number of fields in recent years, the actual efficacy to be reaped is determined by the specific conditions at hand. Its current practice at Turkish universities, for example, does not possess a standard and well-programmed style. While some universities offer distant English classes only through asynchronous lessons, some others support these asynchronous lessons with regular synchronous sessions; and some others organize face-to-face student and teacher meetings at previously-designated office hours at regular intervals. The demographic conditions constitute another important aspect within this context. The number of 1st-grade students taking this course varies considerably among universities. Should this population be quite high, it becomes really hard to integrate synchronous sessions and face-to-face meetings into the distance education system. On the contrary, a reasonable population of freshman students can enable this kind of integration. Likewise, factors like the number, quality, teaching experience, technological competence, and distance-learning-related knowledge of the instructors to offer synchronous and asynchronous English lessons are likely to bring about advantages and disadvantages for the implementation of distance education in the delivery of language

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

classes. Therefore, it is evident that offering this course through a university's own distance education center or an outer contracted one brings some positive and negative effects.

This study aims to cover this new trend with its advantages and disadvantages in terms of both students and teaching staff in the light of the available conditions. To this end, the profile of the universities in Turkey in relation to the implementation of distance education was found by accessing their official websites one by one. This query revealed that 27 of the state universities and 10 of the foundation universities in Turkey offer the common compulsory English course via distance education. Although these figures seem low considering that the total number of universities in Turkey is 184 (100 state and 84 foundation) , they are not actually. The widespread distance education implementations are quite new in Turkey and these figures are enough to make it sure that this new trend has been embraced by Turkish universities and seems likely to become more popular in the near future.

Taking the issue in terms of English language instructors, it can be said that it is a must for them to have or develop a technical and technological infrastructure to be able to use the systems employed in the distance education process effectively. If they are not good at using technological devices involved in the system, it will pose a real handicap for the learning of the students. Failing to use the necessary devices and software will also demotivate the instructor. However, if they have a good command of the distance teaching process, the process can be highly motivating for the instructors themselves and the learners.

Considering the issue in relation to the students, the first thing to mention is learner autonomy likely to be enhanced through distance learning. However, the students are expected to have an adequate level of readiness to be able to carry out self-studies outside the school and access the distance learning system regularly. At this point, digital divide can pose a real problem for the students' access to internet, since distance learning implementations today are mostly internet-bound. In addition, the virtuality of the learning process brings some questions as to the development of language skills because language learning is not history learning. It necessitates things like active participation, dialogues, interactions, writing, reading, producing, and so on. However, it is not clearly known whether the elements of distance education can provide these properly or not. Moreover, while it brings the highly motivating 'technology' to the students, it also paves the way for the introduction of numerous new distractors on the internet. Briefly, although this novel and shining trend in education is promising as it removes time and place restrictions raising learner autonomy, it holds a lot of unknowns about its optimum way of implementation and efficacy for language teaching and learning.

In line with the information and discussion provided throughout this study, it can be concluded that distance education is being increasingly used for the delivery of the common compulsory English course at Turkish universities. However, it is not correct to directly say that it is really efficient or useless. It is certain to bring some positive and negative outcomes for the instructors, students, and of course the

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

learning process itself. Its success can only be ensured through a well-planned implementation; and all of the parties - administrators, instructors, and students - should do their best to contribute to the efficiency of this process.

Key Words: compulsory English course, distance education, pros and cons, interaction, learner autonomy

1. Giriş

Bilgi ve iletişim teknolojileri alanında son zamanlarda meydana gelen inanılmaz ilerlemelerin eğitimde de doğrudan yansımalarını görebiliyoruz. Bu yansılardan en önemlilerinden birisi öğretimde uzaktan eğitimin etkin bir şekilde kullanılmaya başlanmasıdır. Uzaktan eğitim eğitim alanında son yılların en gözde eğilimlerinden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Uzaktan eğitim, öğretim ve öğrenimde zaman ve mekân sınırlarını ortadan kaldıran, teknolojiyi etkin bir aracı olarak kullanan ve öğrenen özerkliğini artırmayı amaçlayan bir eğitim sistemidir. Newby, Stepich, Lehman ve Russell (2000: 210) uzaktan eğitimi "öğretmen ve öğrencilerin fiziksel olarak birbirinden ayrıldığı planlı ve programlı bir eğitim türü" olarak tanımlamaktadır. Amerika Birleşik Devletleri Uzaktan Eğitim Kuruluşu USDLA'nın (2004) tanımına göre ise "uzaktan eğitim uydu, video, ses, grafik, bilgisayar, çoklu ortam teknolojisi gibi araçların yardımıyla, eğitimin uzaktaki öğrencilere ulaştırılmasıdır." Açık öğretim (open education), harmanlanmış öğrenme (blended learning) ve sekron veya asenkron e-öğrenme (e-learning) gibi işleyiş çeşitliliği olan uzaktan eğitimin uygulanma sistemi uygulayanın hedef ve politikaları doğrultusunda şekillenmektedir. Her uygulamanın kendine has bağlamı ve özellikleri uzaktan eğitimin etkililiği üzerinde de ciddi bir etkiye sahiptir (bkz. Yalman, 2013; Çakmak, 2013). Uygulamada farklılıklar olsa da uzaktan eğitim genel hatlarıyla aşağıdaki özellikleri barındırır (Yeniad, 2006: 38):

- Öğitmen ve öğrencilerin, öğrenme sürecindeki fiziksel ayrılığı,
- Düzenlenmiş bir öğretim programı,
- Bir eğitim kurumunun varlığı (program derslerinin planlanması, materyallerin hazırlanması, akademik ve öğrenci destek hizmetlerinin sağlanması),
- Teknoloji araçları (ders içeriklerini aktarmak ve etkileşimi sağlamak için basılı materyaller, ses, video görüntü ve bilgisayar gibi teknolojilerin ve araçların kullanılması),
- Çift yönlü etkileşim.

Uzaktan eğitim Türkiye’de son birkaç yıldır öyle gündeme geldi ki hemen her üniversitede bir ‘Uzaktan Eğitim Merkezi’ açılmıştır. Bu merkezler aktif olarak farklı alanlardan ve seviyelerden programlar yürütmektedir. Örneğin, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi ‘Eğitim Yönetimi Teftişi’ gibi yüksek lisans programlarını, ‘İlahiyat Lisans Tamamlama (İLİTAM)’ gibi lisans tamamlama programlarını, ‘Bilgisayar Programcılığı’ ve ‘Çocuk Gelişimi’ gibi önlisans programlarını, ‘Türk Dili’ ve ‘İngilizce’ gibi ortak zorunlu dersleri ve son olarak ‘Pedagojik Formasyon’ gibi bazı sertifika programlarını uzaktan eğitim sistemiyle yürütmektedir. Bu tür programlara ilaveten Sakarya Üniversitesi Uzaktan Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi tarafından yürütülmekte olan ‘Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği’ gibi karma lisans programlarını da bu kapsamda değerlendirebiliriz. Söz konusu programlar %30 örgün eğitim ve %70 uzaktan eğitim olmak üzere karma bir sistem üzerinden yürütülmektedir (<http://www.uzem.sakarya.edu.tr/Makaleler.aspx?Makaleid=22>). Diğer üniversitelerde de benzer karma programlar aktif olarak eğitim vermektedir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

Bu konunun eğitim alanında tuttuğu yeri Türkiye’de ve dünyada uzaktan eğitim konusunda üretilen bilimsel yayınların sayısındaki hızlı artış ve bu alana yönelik giderek artan akademik ilgiden bile anlayabilmek mümkündür. Üstelik uzaktan eğitim teması üzerine düzenlenen ulusal ve uluslar arası konferansların sayısında da son zamanlarda ciddi bir artış söz konusudur. Özellikle de uzaktan eğitimin hemen her alana uygulanabilir olması konuya ilişkin çok farklı alanlardan araştırmacının ilgisini çekmektedir.

Uzaktan eğitimin bu noktaya nasıl geldiğini tarihsel olarak kısaca incelemek gerekirse, ilk adımların Batı’da atıldığını, Türkiye’de ise 1960’larda mektupla öğretim uygulamaları ile uzaktan eğitimin temellerinin atıldığını söyleyebiliriz. Türkiye’de mektupla öğretim sistemiyle başlatılan bu yeni sistem zamanla eğitim amaçlı radyo ve televizyon yayınlarının ortaya çıkması ve daha sonra da açık öğretim programlarının açılmasıyla önemli bir ivme kazanmıştır. Son on yılda ise internetin insan hayatının ayrılmaz bir parçası haline dönüşmesiyle uzaktan eğitim ağırlıklı olarak internet vasıtasıyla gerçekleştirilen bir sisteme dönüşmüştür. Özellikle de geniş kitlelere ulaşma, maliyeti düşürme ve fırsat eşitliği sağlama bağlamında avantajlar getirmesi uzaktan eğitimi giderek güçlenen bir konuma yerleştirmektedir (Kandemir, 2014). Aşağıda uzaktan eğitimin hangi amaçlar doğrultusunda tercih edildiği sıralanmıştır (Şen vd., 2010: 2):

- Daha geniş kitlelere eğitim hizmeti götürmek.
- Eğitimde fırsat ve imkân eşitliği sağlamak.
- Farklı mekânlardaki uzmanlardan yararlanmak.
- İlgileri, yetenekleri, yaşları, işleri ve coğrafi koşullar nedeniyle okula gelemeyen öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarını karşılamak.
- Her bireye bir ölçüde dilediği hız ve yöntemle öğrenme imkânı sağlayarak geleneksel eğitimin sınırlılıklarını gidermek.

Yabancı dil öğretimi ve öğrenimi alanı da bu eğilim çerçevesinde kendi payını almaktadır. Çok farklı boyut ve seviyelerdeki dil öğretim sistemleri uzaktan eğitim yoluyla verilmeye başlanmıştır. Örneğin DynEd gibi internet yoluyla İngilizce öğretimine yönelik geliştirilen sistemler Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığı ve bazı üniversitelerde etkin bir şekilde kullanılmaktadır. Özellikle çevrimiçi sözlükler, özel olarak tasarlanmış dil öğrenim siteleri ve Skype vb. özel programlar gibi internetin sağlamış olduğu ekstra kaynaklar yabancı dil öğrenmek isteyenler için her zaman erişilebilir durumdadır. Bu öğrenen özerkliğini artırması bakımından oldukça önemlidir. Üniversite seviyesinde ise yabancı dil öğretimi boyutu ağırlıklı olarak Uzaktan Eğitim Merkezleri kanalıyla yürütülmektedir. Türkiye’de bu konuya içinde bulunduğumuz koşullar özelinde doğrudan değinen akademik çalışmaların sayısı oldukça azdır. Bu çalışmalardan ikisi Seven (2012) ve Ekmekçi (2014) tarafından yapılmış ve genel anlamıyla uzaktan eğitim lehine sonuçlar ortaya koymuştur. Ancak sözkonusu araştırmacılar uzaktan eğitimin beraberinde getirdiği sorunları da çalışmalarına dâhil etmişlerdir. Bir sonraki başlık altında bu çalışmanın temel odağını oluşturan üniversitelerdeki ortak zorunlu (5İ) İngilizce dersi ve Türkiye’deki üniversitelerde bu dersin verilmiş şekliyle ilgili bilgiler bulunmaktadır.

2. Ortak Zorunlu (5İ) İngilizce Dersleri

Ülkemizde yabancı dil eğitimi konusunda hep başarısız olduğuna dair genel bir kanı olsa da bu dillerin ikinci dil olarak değil yabancı dil olarak öğretildiği gerçeğini unutmamalıyız. Bu bakımdan ortaya konması gereken çaba hem öğretmenler hem de öğrenenler açısından biraz daha fazla olmalıdır. Ortaya konulan eleştirilerin de bu bağlamda içinin dolu olması gerekir. Bu çerçevede, son yıllarda İngilizce dersleri devlet okullarında ilkokulun ilk yıllarından, özel okulların çoğunda ise ilkokul birinci sınıftan itibaren okutulmaya başlanmıştır. Öğrenciler ilköğretim ve

ortaöğretim yılları boyunca İngilizceyle bir şekilde tanışık hale geliyorlar. Geldikleri seviye ise onların İngilizceye yönelik tutumları, okudukları okulların türleri ve nitelikleri, bu okullarda karşılaştıkları İngilizce öğretmenleri gibi bir çok etken doğrultusunda şekillenmektedir. Seviyeleri ne olursa olsun üniversite birinci sınıfa başladıklarında (çoğu üniversitede birinci sınıfta) karşılarına Yükseköğretim Kurulu'nun tüm üniversitelerin bütün bölümlerinde zorunlu okutulmasını istediği 51 İngilizce dersi çıkmaktadır. Bu dersin müfredata girişini öngören madde aynen Yükseköğretim Kurulu mevzuatında olduğu şekliyle aşağıda verilmiştir:

Madde 5 – Yükseköğretim, aşağıdaki "Ana ilkeler" doğrultusunda planlanır, programlanır ve düzenlenir:

1) Yükseköğretim kurumlarında, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi, Türk dili, yabancı dil zorunlu derslerdendir. Ayrıca, zorunlu olmamak koşuluyla beden eğitimi veya güzel sanat dallarındaki derslerden birisi okutulur. Bütün bu dersler en az iki yarıyıl olarak programlanır ve uygulanır. (www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2547.doc)

Yukarıda verilen ilgili maddeden de anlaşılacağı üzere '51' ismi madde ve fıkra numarasından gelmektedir. Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi ve Türk Dili dersleri de aynı statüdedir. Hemen her eğitim-öğretim yılı öncesi kalkacağı hakkında söylentiler dolaşan 51 İngilizce dersi üniversite 1. sınıfta bütün önlisans ve lisans programlarında Güz ve Bahar yarıyıllarında uygulanmaktadır. Genellikle haftada 2 saat olarak verilen bu ders bazı fakültelerde ve bölümlerde haftada 3 saat olarak yapılandırılmıştır. Ders genellikle Avrupa Ortak Dil Çerçeve Programı (CEFR) uyarınca öğrencilerin seviyelerine göre A1, A2 veya B1 seviyelerinde yürütülmektedir.

Bu çalışma kapsamında Türkiye'deki üniversitelerde bu dersin uzaktan veya yüz yüze verilme durumunu sayısal verilerle ortaya koyup sonrasında bu durumu detaylarıyla ortaya koymaya çalışacağız. Şu anda Türkiye'de Yükseköğretim Kurulu nezdinde 5 tanesi aktif eğitim-öğretime henüz başlamamış toplamda 184 üniversite bulunmaktadır. Bunlardan 100'ü devlet, 84'ü ise vakıf üniversitesidir. Aşağıda verilen Tablo 1'de 51 İngilizce derslerinin bu üniversitelerde nasıl verildiğine ilişkin üniversitelerin resmi internet siteleri tek tek incelenerek ulaşılan sayısal veriler bulunmaktadır:

Tablo 1. Üniversitelerde Ortak Zorunlu (51) İngilizce Derslerinin Verilişi ile İlgili Sayısal Veriler

	Devlet Üniversitesi	Vakıf Üniversitesi	Toplam
Sayı	100	84	184
	1'i aktif değil	4'ü aktif değil 3'ünde yürütülen dersler hakkında yeterli bilgiye erişilemedi	
Uzaktan	27	10	37
Yüz yüze	72	67	139

Not: Yukarıdaki tabloda verilen bilgiler üniversitelerin resmi internet sayfalarında 2014-2015 akademik yılı için sunulan güncel bilgiler ışığında hazırlanmıştır.

Tablo 1'den de anlaşıldığı gibi toplamda aktif ve 51 İngilizce dersi ile ilgili bilgilerine ulaşılabilen 176 üniversiteden 37'si bu dersi uzaktan eğitim yoluyla vermektedir. Üniversite statülerine göre değerlendirdiğimizde ise 10 vakıf üniversitesinin ve 27 devlet üniversitesinin bu dersle ilgili uzaktan eğitimi tercih ettiğini görüyoruz. Bu sayılar 51 İngilizce dersini uzaktan eğitimle veren üniversitelerin azınlıkta olduğunu gösterebilir ancak daha 2-3 yıl öncesine kadar bu ders bütün üniversiteler tarafından yüz yüze veriliyordu. Dolayısıyla çok daha yeni bir eğilim

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

olmasına karşın 37 üniversitenin bu dersle ilgili uzaktan eğitim sistemine geçmiş olması kayda değer bir durum olarak değerlendirilmelidir. Hatta üniversitelerin resmi internet sayfalarının tek tek incelenmesi sonucu çoğu üniversitenin bir uzaktan eğitim merkezi kurduğunu görüyoruz. Hatta, devlet üniversiteleri (örneğin, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Kırklareli Üniversitesi, Hitit Üniversitesi, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Kafkas Üniversitesi, Siirt Üniversitesi) ve vakıf üniversiteleri arasından (örneğin, Kadir Has Üniversitesi, Yaşar Üniversitesi, İstanbul Arel Üniversitesi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul Kültür Üniversitesi) azımsanamayacak sayıda üniversitenin diğer ortak zorunlu dersleri (Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi ve Türk Dili) uzaktan eğitim yoluyla verdiklerini görüyoruz. Söz konusu üniversiteler mevcut fazla öğretim elemanı sayısı, öğretim elemanlarının bu sisteme karşı direnç göstermeleri veya İngilizcenin uzaktan eğitim yoluyla etkili bir şekilde öğretilmeyeceğine ilişkin kuvvetli bir inanç gibi çeşitli sebeplerden dolayı İngilizce dersini bu kapsamın dışında tutmuşlardır. Bu da gösteriyor ki üniversiteler hızlı bir şekilde uzaktan eğitim sistemlerini kullanma eğilimindedir, ancak bunun yabancı dil eğitimi bağlamında kullanılması ile ilgili farklı yaklaşımlar ortaya konulmaktadır.

Bu dersi uzaktan eğitimle verme eğilimi son yıllarda ortaya çıkmıştır ve her geçen yıl daha fazla üniversite bu seçeneği gündemine almaktadır. Ancak şu anda gelinen noktada 5İ İngilizce dersinin uzaktan eğitim sistemine dâhil edilmesiyle ilgili uygulamada farklılıklar göze çarpmaktadır. Uzaktan eğitim denince akla ilk olarak zaman, ulaşım ve maddi boyut açısından fayda getireceği gelir. Bu doğrultuda, meslek yüksekokullarındaki özellikle de ilçelerde bulunanlardaki İngilizce derslerinin uzaktan eğitime geçirilmesi oldukça mantıklı gelmektedir. Çünkü ilçelere öğretim elemanı göndermek ulaşım ve parasal boyut açısından dezavantajlar ortaya koymaktadır. Bunun için de uzaktan eğitim uygulamasını başlatan üniversitelerin çoğu bu uygulamayı ilk olarak meslek yüksekokullarında başlatmış sonra da bütün birimlerine yaymıştır. Ondokuz Mayıs Üniversitesi gibi bazı üniversitelerde ilçelerdeki meslek yüksekokulları zorunlu olarak bu sisteme geçirilirken merkezdeki birimlerde okuyan öğrencilere uzaktan eğitim bir seçenek olarak sunulmaktadır. Öğrencilerin çoğunun 5İ İngilizce dersi için uzaktan eğitim seçeneğini yüz yüze eğitime tercih ettiğini söyleyebiliriz. Bu gibi farklılıklara ilaveten, bazı üniversiteler söz konusu dersi sadece asenkron dersler üstünden yürütmektedir. Öğrenci sisteme yüklenen görüntü ve materyallerle yetinmektedir. Dersin hocasıyla da sistemdeki yazışma seçeneklerini kullanarak gene asenkron bir şekilde iletişim kurabilmektedir. Diğer bazı üniversitelerde ise asenkron dersler senkron derslerle desteklenmektedir. Bazı üniversitelerde ise sorumlu hocalara öğrencilerle bir araya gelmeleri için haftalık ofis saatleri belirlenmiştir. Tüm bu farklılıklar gösteriyor ki 5İ İngilizce dersinin Türkiye'deki üniversitelerde uzaktan eğitim sistemiyle verilmesi hususunda ortak bir sistem benimsenmemiştir. Tam da bu noktada bu durumun 5İ İngilizce dersini veren öğretim elemanları ve dersin muhatabı öğrenciler açısından artı ve eksileriyle ele alınması gerekmektedir.

3. Öğretim Elemanları Açısından Durum

5İ İngilizce dersleri üniversitelerde ağırlıklı olarak Yabancı Diller Yüksekokulu bünyesinde görev yapan öğretim elemanları tarafından yürütülmektedir. Dolayısıyla bu dersler bütün önlisans ve lisans programlarında zorunlu olduğu ve yıllardır yüz yüze verildiği için üniversitelerimizde bu dersi verecek kayda değer sayıda öğretim elemanı istihdamı söz konusudur. Yukarıda da değinildiği üzere bazı üniversiteler diğer ortak zorunlu dersleri uzaktan eğitimle verdikleri halde İngilizce dersini bu kapsamın dışında tutmuşlardır. Bunun nedenlerinden bir tanesi var olan öğretim elemanlarının sayısıdır. Uzaktan eğitim sisteminde kitlelere kolayca ulaşabilme imkânı olduğu için bir hocaların anlattığı ders binlerce öğrenciye anında ulaşabilmektedir. Fakat yüz yüze ders sisteminde bir hocaların etkili bir şekilde tek bir oturumda hitap edebileceği en üst öğrenci sayısı 100 civarındadır. Bu sayı bile yabancı dil eğitimi bağlamında oldukça fazladır aslında. Burada

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

ortaya çıkan eksi yönü değerlendirecek olursak, eğer öğretim elemanı fazlaysa uzaktan eğitim sistemi hocaların ders yüklerini dolduramaması gibi bir duruma sebep olabilir. Hatta öğretim elemanları arasında uzaktan eğitim sistemine kimin dâhil olacağı ile ilgili ihtilaflar çıkması da kuvvetle muhtemeldir. Bu da öğretim elemanları açısından huzursuzluğa ve çalışma şevklerinin azalmasına sebep olabilmektedir. Öte yandan, uzaktan eğitim sayıca az ve iş yükü çok yoğun olan bir yabancı diller birimi kapsamında uygulamaya geçiyorsa, hocaların zaten çok yoğun olan tempolarını hafifletmesi açısından bir artı sağlayabilir.

Öğretim elemanları ile ilgili diğer bir husus hocaların teknik ve teknolojik altyapılarıdır. Yüz yüze İngilizce derslerinde basılı materyallere ek olarak sınıfta kaset-CD çalar veya projeksiyon cihazı kullanımı söz konusudur. Bunları kullanmak üst düzey bir teknik altyapıya sahip olmayı gerektirmez. Ancak uzaktan eğitim sistemlerinde gerek senkron gerek de asenkron derslerin işlenmesi ileri düzey bir altyapı gerektirir. Asenkron derslerde Powerpoint sunusunun etkili bir biçimde hazırlanması, stüdyoda kamera karşısında dersin bilgisayar veya tablet kullanılarak hazırlanan sunu üzerinden anlatılması, senkron derslerde ise Adobe Connect gibi çevrimiçi karşılıklı etkileşim sağlayan yazılımların etkin bir şekilde kullanılması ‘dijital yerli’ olmayan öğretim elemanları için sıkıntılı ve acemilik çekilen bir süreç olabilmekte. Uzaktan eğitim merkezindeki görevliler yardımcı olmaya çalışsalar da aksayan bir taraf olabilmektedir. Ya da ‘dijital göçmen’ olarak tanımlanabilecek öğretim elemanları teknolojik unsurları yeteri kadar kullanmamayı tercih edebilirler (Düzakın ve Yalçınkaya, 2008). Çünkü uzaktan eğitim kullanıcıların tanımlanması ve yönetilmesi, ders içeriklerinin hazırlanması, derslerin yönetilmesi, öğrenciye özel programların açılması, ödev ve proje verilmesi/teslimi, sınav ve testlerin hazırlanması ve uygulanması, öğrenci davranışlarının izlenmesi ve incelenmesi, öğrencilerin başarı durumlarının değerlendirilmesi ve son olarak etkileşimli iletişim ortamlarının oluşturulması ve yönetilmesi süreçlerini içermesi gereken kapsamlı bir sistemdir (Al ve Madran, 2004). Bu süreçlerin her aşaması öğretim elemanının ve öğrencinin dijital olanakların en üst seviyede kullanmalarını gerektirmektedir. Diğer yandan da bu süreç hocaların teknolojik anlamda kendilerini geliştirebilmeleri için de bir fırsat sunmaktadır. Teknolojiyle sürekli içli dışlı olan öğretim elemanları içinse uzaktan eğitim sistemi içindeki teknik araçlar bir eğlence haline dönüşebilir.

Öğretim elemanlarıyla ilgili son olarak İngilizce bilgilerinin kullanımı hususuna değineceğiz. 51 İngilizce dersleri yukarıda da belirtildiği gibi A2-B1 seviyelerinde verilmektedir. Bu dersler hocalar açısından zorlayıcı değildir. Ancak dersin uzaktan eğitimle veya yüz yüze verilmesi dersin işleyişini doğrudan etkilemektedir. Çünkü özellikle asenkron derslerde dersti anlatan kişinin karşısında tepki veya cevap alabileceği bir kitle yoktur. Hoca dersini sanki karşısında hayali bir öğrenci topluluğu varmış gibi anlatır. Bu şekilde karşılıklı doğrudan etkileşimin olmaması dersin gidişatı ve hocanın motivasyonu üzerinde olumsuz bir etki yapabilir. Çünkü dersleri özellikle de yabancı dil derslerini ders yapan öğrencilerin varlığı ve karşılıklı etkileşimdir. Hocayı güdüleyen temel unsur da budur aslında. Ama bu boyutun asenkron derslerde olmaması önemli bir eksi nokta teşkil etmektedir. Bu hususu senkron dersler bağlamında ele aldığımızda ise bir çeşit karşılıklı etkileşim söz konusu olmakla birlikte bu iletişimin kalitesi yüz yüze diyalog kurmaktan çok farklıdır. Senkron dersler asenkron dersleri pekiştirmek için yapılır ve öğrenciler o haftanın konusuyla ilgili kafalarına takılan soruları ilgili hocaya iletirler. Bu uzaktan eğitim sistemini güçlendiren bir boyut olmakla beraber iletişimin anlık da olsa klavye üstünden gerçekleştiriliyor olması olaya ister istemez bir yapaylık katmaktadır. Bu da hem öğrencinin derse ilişkin algısı hem de öğretim elemanının aktarma kalitesi bağlamında olumsuz bir durum teşkil etmektedir.

Yukarıda bahsettiğimiz hususlar 51 İngilizce dersini uzaktan eğitimle veya yüz yüze olarak verme durumlarının öğretim elemanları cephesinde ne gibi olumlu veya olumsuz durumlar

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

oluşturduğunu kısaca açıklamaya yöneliktir. Bilindiği üzere eğitim çift taraflı bir süreçtir ve bu sürecin olmazsa olmazı öğrencilerdir. Öğretmen olmadan öğrenci kitaplarla veya diğer araçlarla öğrenmeyi gerçekleştirebilir, ancak öğrenci olmadan öğretmenin sahip olduğu bilginin herhangi bir önemi yoktur. Bir sonraki başlık altında bu hususları konunun asıl muhatabı öğrenciler açısından ele alacağız.

4. Öğrenciler Açısından Durum

51 İngilizce dersinin uzaktan eğitimle veriliyor olması öğrencileri doğrudan ilgilendiren ve onların bu sistemin birer parçası olmasını gerektiren bir durumdur. Günümüzde öğrencilerin çoğu bilgisayar okur-yazarlığı konusunda çok ileri düzeydedir. Bir önceki başlık altında öğretim elemanlarının teknolojiyle ilgili kullanım gücüyle yaşayabileceklerinden bahsetmiştik. Ama burada tam tersi bir durum söz konusu. Öğrencilerin çoğu teknolojiyle oldukça iç içeler ve ellerindeki taşınabilir bilgisayarlar, tabletler veya akıllı telefonlar sayesinde hemen her gün her saat teknolojiyi aktif bir biçimde kullanıyorlar. Ama bu noktada ‘sayısal uçurum’ kavramını göz ardı etmemeliyiz. Bazı öğrenciler çok doğal olarak istedikleri anda internete erişim olanağı bulamayabilirler. Evlerinde veya kaldıkları yurttan internet bağlantısı olmayabilir, olsa bile bağlantı zayıf olabilir, ya da öğrenci herhangi bir bilgisayar veya akıllı telefona sahip olmayabilir. Bu gibi durumlarda bu dersin uzaktan eğitimle veriliyor olması ciddi güçlükler doğuracaktır. Çünkü uzaktan eğitimin temel hedeflerinden birisi öğrenmede yer ve zaman mefhumunu ortadan kaldırmasıdır. Öğrencilerin internet erişiminde sorun olmadığını varsayarsak bu durum öğrenciler üzerinde motive edici bir etki yapabilir ama iki yarıyıl boyunca her hafta yüklenen görüntü ve materyalleri izlemek için sisteme giren bir öğrenci yan sekmede açılı olan sosyal medya hesabındaki bir bildirimden etkilenip dikkatini oraya odaklayabilir. Dolayısıyla öğrencilerin dersleri takip etmek için sisteme düzenli olarak girdiklerini varsaysak bile onların internetteki dikkat dağıtıcı diğer unsurlardan etkilenme olasılığı her zaman vardır. Ya da öğrenciler internet erişim imkânları olduğu halde bilinçli olarak sisteme girmeme yolunu seçebilirler. Bu gibi durumlarda sistemin öğrencilerin girişlerini kayıt altına alması bir çözüm getirebilir ancak sistem açıkken öğrencinin sosyal medya hesabıyla ilgilenmesini engelleyemezsiniz. Ancak, karşınızdaki hedef kitle bilinçli ve bu sistemin ona ne gibi faydalar sağlayabileceğinin farkında olursa sisteme düzenli erişim ile ilgili ciddi sorunlar yaşanmaz. Ne yazık ki Türkiye’de üniversitelerdeki genel öğrenci profili bu bağlamda fazla beklenti içine girmeyi güçleştiriyor. Dolayısıyla derslere düzenli erişimi kontrol mekanizması noktasında yüz yüze eğitime kıyasla uzaktan eğitim sistemi bir zaaf ortaya koymaktadır.

Eğitimin başarıya ulaşabilmesi için karşıda istekli bir alıcı kitlenin bulunması gereklidir. Hele de öğrencilerimiz arasında büyük bir önyargı beslenen yabancı dil konusunu öğrenciye olumlu yönleriyle sunmak uzaktan eğitimle mümkün müdür? Aslında burada sorulması gereken soru öğrencilerin özellikle de iki yıllık meslek yüksekokullarındaki öğrencilerin yüz yüze İngilizce derslerinden de yeteri kadar faydalanabiliyor olup olmadığıdır. Yüz yüze eğitimin faydalı olmadığına kesin kanaat getirilen durumlarda uzaktan eğitim bir alternatif olarak değerlendirilebilir ve bazı öğrenciler üzerinde özellikle öğrenen özerkliğini artırması ve okula olan bağımlılığı azaltması yönüyle olumlu etki yapabilir. Ancak karşısındaki hoca modelinden olumlu olarak etkilenip İngilizce dersine yönelik olumlu tavır geliştirmeye meyilli öğrencilerin bu dersi uzaktan eğitim yerine yüz yüze almaları daha yararlı olacaktır. Her ne kadar bazı üniversitelerde asenkron dersler senkron derslerle desteklense de ve haftalık öğrenci-hoca buluşması (katılım oranlarının düşük seyretmesi ihtimali dâhil) gerçekleşse de sınıf içindeki yakın etkileşim hocaların öğrenciye sanal ortamdan daha fazla tesir etmesine olanak sağlayacaktır. Hocaların İngilizce bir deyimle ilgili yapacağı bir espi sınıfta sanal ortamdan çok daha fazla etki yapacaktır ve dersi sevmeye ve motive olma noktasında öğrenciye daha fazla katkı sağlayacaktır. Ayrıca, sınıf içinde öğrenciler arasındaki dersle ilgili yardımlaşma sanal ortamda tam anlamıyla sağlanamamaktadır. Öğrenciler internet üstünden de birbirleriyle iletişim kurup İngilizce dersine ilişkin bir konuyla ilgili yardımlaşabilirler

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

ama bu sınıfta elindeki sözlükten yeni karşılaştıkları bir sözcüğün anlamına bakan iki öğrenci arasında geçen diyalogdan çok daha yapay kalmaktadır.

İngilizce dersleri diğer derslerden yapısı itibarıyla oldukça farklıdır. Tarih dersinde hocanın daha aktif ve öğrencilerin biraz daha pasif konumda olmaları anlaşılabilir. Ancak İngilizce dersinde öğrencinin dil becerilerini düşük seviyede bile olsa geliştirebilmesi için etkin olarak cümleler ve paragraflar yazması, kelime alıştırmaları yapması, telaffuzla ilgili sözlü denemeler yapması gereklidir. Bu da yüz yüze bir ortamda dersin hocası eşliğinde onun sağlamış olduğu ödev kontrolleri ve geribildirimler sayesinde mümkündür. Uzaktan eğitim sisteminde de hoca ödevler verebilir ancak katılımın yeterince sağlanamaması veya ödevlerin kim tarafından yapıldığının bilinmemesi gibi soru işaretleri bulunmaktadır. Basit bir örnek ile açıklamak gerekirse, yer yön tariflerinin yapıldığı konu işlenirken sınıfta okul çevresindeki gerçek mekânlara dayalı örnek bir diyalogun öğrenciler tarafından sahnelenmesi mümkündür ve bu tip etkinlikler oldukça güdüleyicidir. Ancak bunun sanal ortamda canlı derslerde bile etkili bir şekilde gerçekleştirilebilmesi oldukça güçtür. Nitekim Ekmekçi (2014) yaptığı çalışmada öğrencilerin uzaktan eğitimler verilen İngilizce derslerini konuşma ve yazma gibi üretici dil becerilerinin gelişmesi açısından olumsuz olarak değerlendirdiğini aktarmaktadır.

Öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkların önemini de göz ardı etmemek gerekir. Özellikle İngilizce dersi bağlamında öğrencilerin yabancı dil öğrenme stilleri veya dersten ve hocadan beklentileri oldukça önemlidir. Bazı öğrenci duyduğu bütün kelimeleri hemen hafızasında tutabilirken bazıları kalıcı öğrenme için görsel materyallere, not almaya veya dramatizasyon etkinliklerine ihtiyaç duyabilir. Ekici (2003) uzaktan eğitimde bireysel farklılıkların dikkate alınmasının öğrenci üzerinde olumlu etkileri olduğunu ortaya koymuştur. Ancak bireysel farklılıkları uzaktan eğitim sisteminde belirleyip dersin işlenişine bunu yansıtabilmek o kadar kolay değildir. Yüz yüze eğitimde hoca öğrenci ile sürekli etkileşim halinde olduğu için onu daha yakından tanıma fırsatı bulur ve gerektiğinde bireysel farklılıklara yönelik esnek adımlar atabilir. Uzaktan eğitimde ise hem asenkron hem de senkron derslerde olabildiğince fazla çeşitlilikte (görsel, işitsel, eğlenceli, gerçek hayatla bağlantılı) materyal kullanılarak ve öğrencilerle internet üstünden veya yüz yüze bir araya gelindiğinde onların öğrenme stilleriyle ilgili olabildiğince fazla bilgi edinmeye çalışarak ve bunları uzaktan eğitime yansıtarak bu dezavantaj kısmen telafi edilebilir.

Öğretim elemanları ile ilgili boyuta değinirken bazılarının dijital okuryazarlık noktasında sıkıntı yaşadığını dolayısıyla uzaktan eğitim sistemini etkili bir biçimde kullanamadıklarını söylemiştik. Bu aslında çift taraflı bir sorun. Teknolojiye ayak uyduramayan öğretim elemanları yüz yüze eğitimde öğrenciler açısından bir dezavantaj oluştururken aynı profil uzaktan eğitim sisteminde de zaaf oluşturmaktadır. Ancak burada iki sistem arasında önemli bir fark var. Uzaktan eğitim sisteminde bilgisayar ve internet kullanımı olmazsa olmazken yüz yüze eğitimde bu durum basılı materyal çeşitliliği ve CD-DVD oynatıcı gibi diğer çevrimdışı araçlarla telafi edilebilir. Dolayısıyla uzaktan eğitimde ders verecek olan öğretim elemanlarının bu konuda deneyimli olmaları ya da hiç değilse bu tip teknoloji odaklı sistemleri etkili bir şekilde kullanmaya meyilli olmaları gerekmektedir.

Öğrenen özerkliği çok önemli bir kavramdır. Pek çok uluslararası çalışma ve yayın öğrenen özerkliğinin yabancı dil öğrenme sürecindeki öneminin özellikle altını çizmiştir (Stern, 1975; Rubin, 1975; O'Malley, 1987; Oxford, 1990). 51 İngilizce dersnin uzaktan eğitim yoluyla verilmesi bu bağlamda önemli bir artı teşkil etmektedir (Hurd, Beaven ve Ortega, 2001; Murphy, 2007). Bu sistemde öğrenci asenkron ve senkron derslerle istediği anda erişerek ve ekstra çalışmalarını da istediği zaman ve mekânda yürüterek öğrenme sorumluluğunu kendisi almaktadır. Ancak bu bilincin öğrencide olacağını garanti edemeyiz. Bu durumda öğrenci profili ön plana

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

çıkılmaktadır. Özerk çalışmanın ne gibi faydalar sağlayabileceğinin bilincinde olan öğrenci uzaktan eğitim sisteminden ciddi bir ölçüde faydalanabilirken, dersin uzaktan eğitimle verilmesini okuldan ve dersten kurtuluş olarak gören bir öğrenci fayda yerine zarar elde etmektedir. Bir de 5İ İngilizce dersinin hemen her üniversitede 1. sınıfta verilmesi gelen öğrencinin uyum sorunları yaşamasını da beraberinde getirmektedir. Bu sorunun bertaraf edilebilmesi için dersler başlamadan önce yeni gelen öğrencilere uzaktan eğitim sisteminin işleyişinin ve öğrencilere sağlayacağı artıların görsellerle detaylı bir şekilde izah edilmesi gerekmektedir.

Son olarak, öğrencilerle ilgili ele alınacak bir diğer boyut ise dersin ölçme ve değerlendirme sürecidir. Yabancı dil öğretiminde farklı beceriler için içinde olduğundan klasik ölçme değerlendirme yöntemleri 5İ İngilizce dersi kapsamında öğrencilerin değerlendirilmesi için yeterli olmayabilir. Bu ders genelde A1, A2 ve B1 gibi temel düzeylerde işlense de her düzeyde öğrencilerin kazanması gereken farklı okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerileri bulunmaktadır. Dolayısıyla, eğer uzaktan eğitim sisteminde öğrenciler sadece çoktan seçmeli testler ile değerlendirilecekse bu çok sağlıklı olmaz. Çünkü yüz yüze sistemde basit düzeyde de olsa öğrencilere okuduğunu anlama, cümle kurma, diyalog kurma gibi çeşitlilikler uygulanabilmektedir. Hatta ödev ve performans da notlandırmaya dâhil edilebilmektedir. Ancak, 5İ İngilizce dersini uzaktan eğitimle veren bazı üniversiteler ara sınavları internet üzerinden, bazıları ise merkezi olarak tüm üniversitede aynı anda yapılan yazılı çoktan seçmeli testlerle yapmaktadır. Bu tip merkezi çoktan seçmeli sınavların dil becerilerini ne derece ölçtüğü tartışma konusudur. Zaten ülkemizde KPDS, ÜDS ve YDS gibi merkezi çoktan seçmeli yabancı dil sınavlarının geçerlik ve güvenilirlikleri yıllardır tartışılmaktadır. Uzaktan eğitim sisteminde en azından öğrencilerin dersleri takip düzeyleri ve internet üzerinden belirli aralıklarla verilecek olan ödevlere ilişkin performansları değerlendirmeye katılmalıdır. Balta ve Türel (2013: 40) internet üzerinden verilen eğitimde sürekli değerlendirmenin “geri dönüş, öğrenciden öğrenciye farklılık gösteren öğrenme hızının kontrolü, ve değerlendirme süreci sonunda elde edilecek öğrenme kalitesi” açısından hayati öneme sahip olduğunu vurgulamaktadır.

Yukarıda hem öğretim elemanları hem de öğrenciler cephesinden anlatılan noktaları Tablo 2’de madde madde özetlemeye çalıştık. Tabloda 5İ İngilizce dersiyle ilgili ortaya konan durumlardan yola çıkılarak belirlenen yabancı dil eğitiminde hem yüz yüze eğitimin hem de uzaktan eğitimin artı ve eksileri sıralanmıştır.

Tablo 2. Yüz yüze yabancı dil eğitimi ve uzaktan yabancı dil eğitiminin artı ve eksileri

Yüz yüze yabancı dil eğitimi		Uzaktan yabancı dil eğitimi	
+	?	+	?
Yakından görerek, duyarak, hissederek öğrenme olanağı vermesi	Teknolojik araç ve gereçlerin sınıfta yeteri kadar kullanılmıyor olması	Teknolojinin güdüleyici etkisini güçlü bir şekilde kullanması	Çoğunlukla tamamen teknolojiye, özellikle de internete bağımlı olması
Kitap, sözlük gibi basılı materyallerin kalıcı öğrenmeye katkı sağlaması	Teknoloji konusunda kendilerini yeterince geliştirememiş öğretim elemanlarının dersleri sadece kitaba dayalı yürütmesi	Öğrenen özerkliğine büyük katkı sağlaması	Yeterince bilinçli olmayan öğrencilerin elde ettikleri özerkliği boşa geçirilecek zaman olarak algılamaları
Ölçme ve değerlendirmede farklı dil becerilerini ölçebilecek esnekliğe sahip olması	Öğrencinin önyargılarının da etkisiyle konuşma gibi beceri ölçmeye yönelik sınavlara karşı korku geliştirmesi	Çevrimiçi sınavlarla öğrencilere istedikleri anda sınavı başlatma serbestisi sağlaması	Ölçme ve değerlendirmede farklı dil becerilerinin ölçülmesine yönelik sınırlı bir alan tanınması

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

Öğrencinin anlayamadığı konuları hususları hocaya veya yanındaki arkadaşına ders esnasında veya aralarında sorabilmesi	Öğrencinin anlaşılmayan hususlara ilişkin fazla soru sormasının onu küçük düşüreceğini hissetmesi	Öğrencinin sisteme kayıtlı olan dersi daha iyi anlayabilmek için ihtiyaç duyduğu kadar ileri geri sarabilmesi	Aynı dersi defalarca dinleyebilme özgürlüğüne alışan öğrencinin yüz yüze derslerde hayal kırıklığı yaşayabilmesi
Öğrencinin ders esnasında öğretmeni alanında yetkin birisi önünde görmesi	Öğrencilerin öğretmene bütün dil öğrenme süreci boyunca aşırı bağlı kalması	Aynı anda pek çok kaynağa ve materyale erişim olanağı vermesi	Sosyal medya gibi dikkat dağıtıcı unsurların öğrencilere bilgisayar başındayken odaklanma sorunu yaşatmaları
Dil öğrenme süreci esnasında öğrenciler arasında işbirliğine ve yardımlaşmaya uygun zemin hazırlaması	Bir öğrencinin dil dersine karşı olan önyargısının diğer öğrencileri etkileyebiliyor olması	Hem senkron hem asenkron ders gibi farklı varyasyonlarının uygulanabilir olması	İyi planlanıp programlanmamış uygulamaların verilmek istenen dil becerilerinin tamamını kapsamaması
Okuma, yazma, dinleme ve konuşmadan oluşan dört temel beceriye belli oranlarda odaklanma imkânı vermesi	Hocanın bazı durumlarda beceri çalışması yerine sınıfın da seviyesinin düşüklüğü nedeniyle daha çok dilbilgisine odaklanması	Teknolojinin nimetlerinden faydalanma noktasında önemli bir farkındalık ve teşvik oluşturması	Sayısal uçurum gerçeğinin öğrencilerin internete erişimi noktasında eşitsizlikler doğurması
Öğrencilere programlı bir eğitim sunulması	Öğrencilerin isteksizliklerinin hocayı da etkilemesi	Geniş kitlelere kolaylıkla ulaşılabilir olması	Nüfus arttıkça bire bir etkileşim ve iletişim olanağının azalması
Kitap ve materyal seçeneğinin çok olması	Hocaların basılı materyallerle yetinmeyi seçip teknolojiye yeterince eğilim göstermemeleri	Zaman ve mekân mefhumunu ortadan kaldırması	Okul ve sınıf sistemine alışmış öğrencilerin bu uygulamaya ders önemi ve değeri vermemesi
Hocaların öğrencilerden doğrudan cevap ve dönüt alabilmesi	Öğrencilerin derse olan ilgilerini yitirip derse yeterince katılım sağlamaması	Yeni ve gelişmeye açık bir sistem olması	Bilinmeyenlerinin çok olması
Hocaların öğrencilerin bireysel farklılıklarıyla ilgili daha doğru fikirler geliştirebilmesi ve ders sürecinde bu farklılıkları dikkate alabilmesi	Yıllardır yüz yüze İngilizce eğitimi veren hocaların belirli bir tarz geliştirip öğrenci odaklı eğitim konusunda zaaf göstermemeleri	Canlı ders, düzenli hoca-öğrenci buluşmaları gibi artı etkinliklerle desteklenirse hocaların öğrencilerini daha yakından tanımasına olanak vermesi	Bireysel farklılıkları belirleme ve dikkate alma noktasında mekân ve nüfus açısından uygulanabilir düzeyde çok elverişli bir ortam sağlayamaması

5. Sonuç

Bu çalışma kapsamında elde edilen veriler mevcut 100 devlet üniversitesinden 27'sinin, 84 vakıf üniversitesinden ise 10'unun, toplamda ise 184 üniversiteden 37'sinin ortak zorunlu İngilizce dersini uzaktan eğitimle verdiğini göstermektedir. Bu sayılar az gibi görünse de uzaktan eğitim sisteminin ve bu sisteme ait altyapıların daha yeni yapılanma sürecinde olduğu dikkate alındığında karşımızda hiç de azımsanamayacak bir görüntü durmaktadır. Bu bağlamda, her geçen yıl uzaktan

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

eğitim uygulamalarının giderek artan bir oranla eğitim sistemimize dâhil olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz (Kandemir, 2014).

Her geçiş döneminde yaşanan sancılı süreç eğitim alanında meydana gelen yönelim değişikliklerinde de söz konusudur. Dolayısıyla, ‘B sistemi A sisteminden daha iyidir ve bu sisteme geçiş yapıldığında bütün sorunlar ortadan kalkar’ gibi yaklaşımlar doğru değildir. Bu çalışmada ifade edilen hususlar 5İ İngilizce derslerinin uzaktan eğitimle verilmesiyle ilgili hem kayda değer artılar hem de ciddi soru işaretleri olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Özellikle sistemin yeni yeni uygulanıyor olması hem öğretim elemanlarının hem de öğrencilerin uyum sorunu yaşamalarına neden olabilmektedir (Düzakin ve Yalçinkaya, 2008). Özellikle yabancı dil eğitiminin kendine has bir yapısının oluşu bu dersle ilgili yapılacak sistemsel değişiklikleri defalarca düşünmeyi gerektiriyor. Eğer uzaktan eğitim sistemi öğrencilerin İngilizceye yeterince ve planlı olarak maruz kalmalarını sağlayabilecek bir şekilde yapılandırılırsa hem öğrenciler hem de hocalar uzaktan eğitimin getireceği faydalardan yararlanabilir. Ancak adı uzaktan eğitim olup işleyişi iyi planlanmamış ve yapılandırılmamış süreçlerden oluşan bir sistem İngilizce eğitimi adına fazla bir şey getirmeyecektir. Bu bağlamda bu uygulamanın iki yıllık meslek yüksekokullarında pilot uygulamalarının ciddi bir şekilde yapıp buradan gelecek geribildirimler doğrultusunda üniversite geneline yayılıp yayılmama kararının alınması büyük önem arz etmektedir.

Ayrıca sadece asenkron derslerle yürütülen uygulamaların mutlaka senkron derslerle ve düzenli aralıklarla gerçekleştirilecek hoca-öğrenci buluşmalarıyla desteklenmesi ve dolayısıyla etkileşim boyutunun göz ardı edilmemesi de bu sürecin olmazsa olmazlarından (Al ve Madran, 2004). Atılacak bu gibi adımlarla uzaktan eğitim sistemi yüz yüze boyutun çok önemli olduğu İngilizce derslerinin verilmesi noktasında verimli ve etkili bir alternatif oluşturabilir. Bu bağlamda, idarecilerin, öğretim elemanlarının ve öğrencilerin sürece katkı noktasında ellerinden geleni yapmaları uzaktan eğitim sisteminin arzu edilen çerçeveye oturmasına katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- AL, U., MADRAN, O. (2004). *Web Tabanlı Uzaktan Eğitim Sistemleri: Sahip Olması Gereken Özellikler ve Standartlar*.
http://www.academia.edu/634532/Web_Tabanli_Uzaktan_Egitim_Sistemleri_Sahip_Olmasi_Gereken_Ozellikler_ve_Standartlar adresinden
 22.04.2015 tarihinde erişildi.
- BALTA, Y., TÜREL, Y. K. (2013). Çevrimiçi Uzaktan Eğitimde Kullanılan Farklı Ölçme Değerlendirme Yaklaşımlarına İlişkin Bir İnceleme. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 8/3 Winter 2013, p. 37-45, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: 10.7827/TurkishStudies.4271, Ankara –TURKEY.
- ÇAKMAK, A. Ç. (2013). Uzaktan Eğitim Hizmetinin Öğrenciler Tarafından Değerlendirilmesi: Karabük Üniversitesi’nde Bir Uygulama. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimleri Dergisi* 12(23) Bahar, 263-287.
- DÜZAKIN, E., YALÇINKAYA, S. (2008). Web Tabanlı Uzaktan Eğitim Sistemi Ve Çukurova Üniversitesi Öğretim Elemanlarının Yatkınlıkları, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 17(1), 225-244.
- EKİCİ, G. (2003). Uzaktan Eğitim Ortamlarının Seçiminde Öğrencilerin Öğrenme Stillerinin Önemi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 24, 48-55.

- EKMEKÇİ, E. (2014). Distance Education in Foreign Language Teaching: Evaluations from the Perspectives of Freshman Students. IETC 2014 Konferans Bildirisi, Chicago, 390-397. <http://www.sciencedirect.com/science/journal/18770428> adresinden 01.04.2015 tarihinde erişildi.
- HURD, S., BEAVEN, T. & ORTEGA, A. (2001). Developing Autonomy in a Distance Language Learning Context: Issues and Dilemmas for Course Writers. *System*, 29, 341-355.
- KANDEMİR, O., (2014).Türkiye’de Yükseköğretim Düzeyinde Uzaktan Eğitim Uygulamaları: Eğitimde Fırsat Eşitliği ve Ekonomik Kalkınma. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 9/5 Spring 2014, p. 1155-1176, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: 10.7827/TurkishStudies.6850, Ankara –TURKEY.
- MURPHY, L. (2007). ‘Supporting Learner Autonomy: Theory and Practice in a Distance Learning Context.’ In Gardner, D. ed. *Learner Autonomy 10: Integration and support. Authentic books for language teachers*, 10. Dublin, Ireland: Authentik Language Learning Resources Ltd: 72–92.
- NEWBY, T. J., STEPICH, D. A., LEHMAN, J. D., & RUSSELL, J. D. (2000). *Instructional Technology for Teaching and Learning*. Upper Saddle River, NJ: Merrill.
- O’MALLEY, J. M. (1987). “The Effects of Training in the use of Learning Strategies on Learning English as a Second Language”. In Anita Wenden & Joan Rubin (eds) *Learner Strategies in Language Learning*. Cambridge: Prentice Hall, p. 133-143.
- OXFORD, R. L. (1990). *Language Learning Strategies*. New York: Newbury House Publishers.
- RUBIN, J. (1975). “What the ‘Good Language Learner’ Can Teach Us”. *TESOL Quarterly*, 9, 41-51.
- SEVEN, M. A. (2012). Uzaktan ve Örgün Eğitime Devam Eden Öğrencilerin İngilizce Dersindeki Başarı Düzeylerinin Karşılaştırılması. *EKEV Akademi Dergisi* 16 (50), 215-228.
- STERN, H.H. (1975). “What Can We Learn from the Good Language Learner?” *Canadian Modern Language Review* 31, 304-18.
- ŞEN, B., ATASOY, F., AYDIN, N. (2010). *Düşük Maliyetli Web Tabanlı Uzaktan Eğitim Sistemi Uygulaması*. AB2010 Akademik Bilişim Konferansları Muğla Üniversitesi, Muğla/TÜRKİYE, 10-12 Şubat 2010.
- USDLA (2004). United States Distance Learning Association: Definition of distance learning <http://www.usdla.org> adresinden 22.04.2015 tarihinde erişildi.
- YALMAN, M., (2013).Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Bilgisayar Destekli Uzaktan Eğitim Sistemi (MOODLE) Memnuniyet Düzeyleri. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 8/8 Summer 2013, p. 1395-1406, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: 10.7827/TurkishStudies.5357, Ankara –TURKEY.
- YENİAD, M. (2006). *Uzaktan Eğitimde Kullanılmak Üzere Web Tabanlı Bir Portal Yazılımı Geliştirme*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- YÜKSEKÖĞRETİM KANUNU (1981). www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2547.doc adresinden 10.01.2015 tarihinde erişildi.

<http://www.uzem.sakarya.edu.tr/Makaleler.aspx?Makaleid=22> 22.03.2015 tarihinde erişildi.

<http://uzem.omu.edu.tr/c/> 27.03.2015 tarihinde erişildi.

EK

TÜRKİYE'DEKİ ÜNİVERSİTELERİN ZORUNLU İNGİLİZCE (5İ) DERSİNİ VERİŞ YÖNTEMLERİ

Üniversite	Statü	5İ İngilizce Dersinin Verilişi	Üniversite	Statü	5İ İngilizce Dersinin Verilişi
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	Devlet	Uzaktan	İstanbul Kültür Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
Abdullah Gül Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	İstanbul Medeniyet Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
Acıbadem Üniversitesi	Vakıf	Uzaktan	İstanbul Medipol Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	Vakıf	Uzaktan
Adıyaman Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	İstanbul Şehir Üniversitesi	Vakıf	Bilgi yok
Adnan Menderes Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu	Vakıf	Yüz yüze
Afyon Kocatepe Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	İstanbul Teknik Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	İstanbul Ticaret Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
Ahi Evran Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	İstanbul Üniversitesi	Devlet	Uzaktan
Akdeniz Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
Aksaray Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	İzmir Ekonomi Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
Alanya HEP Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze	İzmir Katip Çelebi Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
Amasya Üniversitesi	Devlet	Uzaktan	İzmir Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
Anadolu Üniversitesi	Devlet	Uzaktan	İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü	Vakıf	Yüz yüze
Anka Teknoloji Üniversitesi	Vakıf	Aktif değil	Kadir Has Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi	Devlet	Aktif değil	Kafkas Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze
Ankara Üniversitesi	Devlet	Uzaktan	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze
Ardahan Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	Kanuni Üniversitesi	Vakıf	Aktif değil
Artvin Çoruh Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	Kapadokya Meslek Yüksekokulu	Vakıf	Yüz yüze
Ataşehir Adıgüzel Meslek Yüksekokulu	Vakıf	Yüz yüze	Karabük Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze
Atatürk Üniversitesi	Devlet	Uzaktan	Karadeniz Teknik Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

Atılım Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze
Avrasya Üniversitesi	Vakıf	Uzaktan	Kastamonu Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze
Avrupa Meslek Yüksekokulu	Vakıf	Uzaktan	Kırıkkale Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze
Bahçeşehir Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze	Kırklareli Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze
Balıkesir Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	Kilis 7 Aralık Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze
Bartın Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	Kocaeli Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze
Başkent Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze	Koç Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
Batman Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi	Vakıf	Aktif değil
Bayburt Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	KTO Karatay Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
Beykent Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze	Maltepe Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
Beykoz Lojistik Meslek Yüksekokulu	Vakıf	Yüz yüze	Mardin Artuklu Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze
Bezm-i Alem Vakıf Üniversitesi	Vakıf	Uzaktan	Marmara Üniversitesi	Devlet	Uzaktan
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	Devlet	Uzaktan	MEF Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
Bingöl Üniversitesi	Devlet	Uzaktan	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze
Biruni Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze	Melikşah Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
Bitlis Eren Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	Mersin Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze
Boğaziçi Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	Mevlana Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
Bozok Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze
Bursa Orhangazi Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze
Bursa Teknik Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	Murat Hüdavendigar Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
Bülent Ecevit Üniversitesi	Devlet	Uzaktan	Mustafa Kemal Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze
Canik Başarı Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze	Muş Alparslan Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze
Celal Bayar Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	Namık Kemal Üniversitesi	Devlet	Uzaktan
Cumhuriyet Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	Necmettin Erbakan Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze
Çağ Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	Devlet	Uzaktan
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Devlet	Uzaktan	Niğde Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze
Çankaya Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze	Nişantaşı Üniversitesi	Vakıf	Uzaktan
Çankırı Karatekin Üniversitesi	Devlet	Uzaktan	Nuh Naci Yazgan Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
Çukurova Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	Okan Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
Dicle Üniversitesi	Devlet	Uzaktan	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Devlet	Uzaktan

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

Doğuş Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze	Ordu Üniversitesi	Devlet	Uzaktan
Dokuz Eylül Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze
Dumlupınar Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze
Düzce Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	Özyeğin Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
Ege Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	Pamukkale Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze
Erciyes Üniversitesi	Devlet	Uzaktan	Piri Reis Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
Erzincan Üniversitesi	Devlet	Uzaktan	Plato Meslek Yüksekokulu	Vakıf	Uzaktan
Erzurum Teknik Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	Sabancı Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
Faruk Saraç Tasarım Meslek Yüksekokulu	Vakıf	Yüz yüze	Sakarya Üniversitesi	Devlet	Uzaktan
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze	Sanko Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
Fatih Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze	Selahaddin Eyyubi Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
Fırat Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	Selçuk Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze
Galatasaray Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	Siirt Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze
Gazi Üniversitesi	Devlet	Uzaktan	Sinop Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze
Gaziantep Üniversitesi	Devlet	Uzaktan	Süleyman Demirel Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze
Gaziosmanpaşa Üniversitesi	Devlet	Uzaktan	Süleyman Şah Üniversitesi	Vakıf	Bilgi yok
Gebze Teknik Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	Şırnak Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze
Gedik Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze	Şifa Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
Gediz Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze	TED Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
Giresun Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
Gümüşhane Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	Toros Üniversitesi	Vakıf	Bilgi yok
Hacettepe Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	Trakya Üniversitesi	Devlet	Uzaktan
Hakkari Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	Tunceli Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze
Haliç Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze	Turgut Özal Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
Harran Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	Türk Hava Kurumu Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
Hasan Kalyoncu Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze	Türk-Alman Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
Hitit Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	Ufuk Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
Iğdır Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	Uludağ Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze
Işık Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze	Uluslararası Antalya Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
İ.D. Bilkent Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze	Uşak Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze
İnönü Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze	Üsküdar Üniversitesi	Vakıf	Uzaktan
İpek Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze	Yalova Üniversitesi	Devlet	Uzaktan

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

İstanbul Arel Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze	Yaşar Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
İstanbul Aydın Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze	Yeditepe Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
İstanbul Bilgi Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze	Yeni Yüzyıl Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze
İstanbul Bilim Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze	Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	Devlet	Yüz yüze
İstanbul Esenyurt Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze	Yıldız Teknik Üniversitesi	Devlet	Uzaktan
İstanbul Gelişim Üniversitesi	Vakıf	Uzaktan	Yüksek İhtisas Üniversitesi	Vakıf	Aktif değil
İstanbul Kavram Meslek Yüksekokulu	Vakıf	Uzaktan	Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Devlet	Uzaktan
İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze	Zirve Üniversitesi	Vakıf	Yüz yüze

Not: Yukarıdaki tabloda verilen bilgiler ismi geçen üniversitelerin resmi internet sayfalarında 2014-2015 akademik yılı için sunulan güncel bilgiler ışığında hazırlanmıştır.

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

YAMAN, İ., Üniversitelerde Zorunlu İngilizce (5İ) Derslerinin Uzaktan Eğitim Yoluyla Verilmesinin Artı ve Eksileri, *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 10/7 Spring 2015, p. 967-984, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8108>, ANKARA-TURKEY

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/7 Spring 2015

